

Őrző búcsúzással

(el nem hangozhatott búcsúbeszéd)

Kisebbségben élt és írói pályáját meghatározó nyitottságban. E nyitottság emelte a szlovákiai és a hazai irodalom horizontjai fölé.

Hamar kitetszett: örök lázadó, hagyományt megszakítva-folytató, világirodalmi hatásokat magába olvasztó alkotók közül való – gazdagító irány és a hűség kettősségével nyúlt a nyomra érdemes elődök, szellemi frissítők továbbérleléséhez...

Ki ne emlékezne *Hűtlenek* novelláira, a francia nyelven is kiadott *Éleslövészet* regényére.

Továbbá, a Grendel-olvasók nyilvántartásában is becsült helyre sorolható művek listájára:

Áttételek; Einstein harangjai; Tömegsír; Nálunk New Hontban; Mátyás király New Hontban; Rosszkezdtem naplója; A magyar irodalom története; Szép históriák; Négy hét az élet; Távol a szerelem; Az utolsó reggelen; Utazás a semmi felé; Bukott angyalok...

Bennük, sorai közt a leleplező szigor, a mindennapokra-feszített kisebbségi lét kiüttlansága.

A semmitő küszöb...

Regényre regény, novellára novella; egytől egyig közérzet-lelet. Küszöböt kerülendő menekülés. Menekülés mindattól, aminek máig ható történelmi-magánéleti árnyéka van, ami cselekvés-bénító, ami arcunkra tapad, ami kelet-közép-európai szóváltásainkat hosszú esztendőig ellehetetlenítette...

Az irodalomtörténet dolga, hogy az immár lezárult életmű pályaszakaszait, stílusváltásait újra mérlegelje, félreértelmezett kitételeit a szerző eredeti szándéka szerint korrigálja.

A mi dolgunk: Grendel Lajost Grendel Lajosként őrizzük.

Az író és közszereplőt – ahogy egyetemi oktatóként, kiadói szerkesztőként, a Független Magyar Kezdeményezés vezetőségi tagjaként, a Szlovákiai Magyarok Értelmiségi Fórumának szóvivőjeként, a Szlovákiai PEN-Centrum elnökeként, a Magyar Írók Szövetségének és a Magyar Művészeti Akadémia tagjaként megosztotta magát, részt kért és kapott szellemi életünk ébrentartásában.

Részt kért, bár érezte, hogy szűkebb földjén, (ideát is), többen szemsarkosan figyelik, „elfajzását” jóvátehetetlen bűnnek tekintik.

A Magyar Művészeti Akadémia elnöksége, irodalmi tagozata, Akadémiánk valamennyi tagja nevében, tagtársi emlékezéssel emlékezem, búcsúzom Tőled.

Nyugodj békében.

Tamás Menyhért